

Ռուտուլֆ Խաչատրեանի Մամլոյ Ասուլիսը

Ուրբաթ, Նոյեմբեր 1, 1985-ի երեկոյեան ժամը 4-ին Հովիվուտ պանդոկի ճաշարանին մէջ, մամլոյ ասուլիս մը տեղի ունեցաւ հայրենի գեղանկարիչ Ռուտուլֆ Խաչատրեանի հետ:

Ասուլիսին ներկայ էին գաղութիս հայ թերթերու խմբագիրները:

Մեծատաղանդ արուեստագէտին կեանքին, ստեղծագործելու եղանակին ու իւրայատուկ ոճին մասին խօսեցաւ «էրեբունի» հրատարակչութեան տէր եւ տնօրէն, բանաստեղծ Վարդերես Գարակէօզեան:

Ռուտուլֆ Խաչատրեան, իրեն եղած հարցումներուն տուաւ սպառիչ պատասխան եւ փաստեց որ մեծ նկարիչը մեծ մտածող է նաեւ:

«Լոյսի Նկարիչը» Ռուտով Խաչատրեան

— Ի՞նչ եմ այդ ձեւերը, օրինակ գոյ՞մն է, ըմբռնողութիւնը...
— Ոգին է, ամենակարեւորը ոգին է, զոյ՞նը, գի՞ծը։ Մենք ունենք հասկանալի մեր ոգին, ուր էլ որ լինենք, որ երկրում էլ որ ապրենք, բայց էհարկէ միջազգային ճանաչում գտած արուեստագէտը շատ աւելի հետաքրքրէ է ինձ համար։ Երբ արուեստագէտը կարողանայ հասկանալի լինել եւ ֆրանսացուն եւ ամերիկացուն եւ անգլիացուն սեւամորթին ու ճափոնացուն, սա է իսկական արուեստը։ Միայն ազգային սահմանների մէջ չի լինի մնալ, ազգային շրջանակների մէջ մնալու համար չէ որ պիտի հպարտանանք։ Մեր արուեստը ճարտարապետութիւնը մանաւանդ ինչքան որ ազգային է, նաեւ միջազգային մտածելակերպ ունի, համաշխարհային եւ ձեւեղ։ Լէոնարդո Տա Վինչին եղել է Հայաստանում եւ հիացել է մեր ճարտարապետութեանը։
Լինել ազգային, միաժամանակ՝ համամարդկային։ Այս ձգտումը կ'ուզենայի որ հայ արուեստագէտների մէջ էլ աւելի լինէր մանաւանդ երիտասարդ արուեստագէտների մէջ։
— Վերադառնա՞մք մեր արուեստագէտի արուեստին։ Ի՞նչ փուլեր անցած է մեր արուեստը, հասնելու համար իր այսօրուայ վիճակին։ Այսօր մեր արուեստը յատուկ ուժեղ դիմագիծ մը ունի եւ որոշ նիւթեր կը գործածէ եւ անշփոթի կերպով Ռ. Խաչատրեանի նկարչութիւնը այսօր կնքուած է աշխարհի արուեստի դիմագիծին վրայ։ Մինչեւ այս փուլին մեր հասնիլը ի՞նչ շրջաններէ անցած է։
— Ես կը յիշեմ, որ շատ փոքրուց մատիտով կը նկարէի սպիտակ թղթի վրայ։ Ցետյո երկար տարիներ ես զբաղուել եմ գեղարարչութեամբ, տարբեր ժամանակակից արուեստի ուղղութիւններով քուպիզմով, միւնչիս, սիւրռէալիզմով եւ տարածական բայց նկարչութիւն, բայց ինձ թուում է, որ մարդուն մէկ բան է տրուած ի սկզբանէ։ Յստակօրէն ասեմ, որ ինձ լոյսը կը հետաքրքրէ, ոչ թէ գոյնը անմիջապէս։ Վերջ ի վերջոյ ամէն ինչին սկիզբն էլ լոյսն է, լոյսիք է ծնուում գոյնը։ Եթէ լոյսը չլինի գոյնն էլ չի լինի։ Դրա համար է, որ ես ամենատաղիին մէջ ցանկացայ խորանալ, որովհետեւ գծանկարչութիւնը միշտ օժանդակ ուժ է եղել քանդակագործին եւ նկարչին, բայց ինքնուրոյն, ամբողջական մարմին, մաս, ամբողջական վերջացուցած հասկացողութիւն, որ իր մէջ ունենայ այն բոլոր յստակութիւնները, որ ունեցել են գեղանկարչութիւնն ու քանդակագործութիւնը՝ չի եղել այդպիսի։ Միշտ օժանդակ ուժ է եղել որու համար թուղթը եւ մատիտը իրենց հնարաւորութիւնները սպառեցին ինձ մօտ։ Բայց քանի որ ես աշխարհը կը տեսնեմ շատ աւելի խորը եւ լոյսի գաղափարն աւելի խորը, ես եկայ Լեւկա հասկացողութեանը։ Լեւկաւս այն հիմքն է, մակերեսը որ առաջնորդում կը գործածէին սրբանկարչութեան, սրբապատկերների նկարելու համար։
— Ինչպէ՞ս կը պատրաստուի Լեւկաւսը։
— Տախտակի վրայ կաւիճն է եւ ձկան սոսիներ։ Սա ամենաուժեղ, ամենադիմացկուն, երկարակեաց հիմքն է։ Ի հարկէ Լեւկաւսն ու Սեպիան եղել են միշտ բայց այս համատեղութիւնը չի եղել։ Ես առաջինն էի, որ համատեղեցի այս երկու նիւթերն իրար հետ եւ դուք տեսնում էք, որ մէկ գոյնով, մէկ սրճագոյնի սեպիալով ստեղծուում են տարբեր գոյններ։ Ես ապացուցեցի, որ սպիտակ թուղթը ստեղծ է, բայց Լաւկաւս որպէս հիմք կենդանի է։ Ուրեմն երկու գոյն է առաջանում։ Սպիտակը այսօրու խաղում է որպէս գոյն իսկական, ոչ թէ որպէս հարթութիւն եւ սրճագոյնի հետ ստացուած են սառը եւ տաք յարաբերութիւններ։ Ինչպէս կը տեսնէք՝ տարբեր գոյններ կան այսինքն՝ գծանկարչութիւնը երեւում է այն նիւթականութեամբ, գունեղութեամբ ինչպէս գեղանկարն է։ Ես գտնում եմ, որ ժամանակակից արուեստի պապան այսօրու է։ Նկարչութեան պատմութիւնը ունեցել է մի քանի բարձրագոյն փուլեր, կատարեալ հասկացողութեամբ։ Ես առաջինը յունական արձանագործութիւնը կը համարեմ, երկրորդը՝ վերածնունդի վարպետների գործերը՝ գեղանկարչութիւնը։ Ուրեմն քանդակագործութիւն եւ գեղանկարչութիւն, հապա ի՞նչ եղաւ գծանկարչութիւնը՝ վերջերս, որ առաջին երկուսին էլ օգնել է, բայց ինքնուրոյն, անկախ կեանք չի ունեցել որպէս կատարեալ արուեստ։
Եթէ առաջինը՝ քանդակը քանդակելու մէջ է, երկրորդը՝ գոյնը տեսնելու մէջ, երրորդը՝ գիծն է, լոյսի աշխարհը։ Դիւր սպիտակի վրայ կարող է դառնալ այն նիւթականութիւնը, այն լիարժէք ըմբռնումը կենդանի բնութեան, ինչպէս եղել են երկու եղբայրները արուեստի պատմութեան մէջ։
— Պիտի ուզէի հարց մը ուղղի՞ մեր ֆունկցիոն մասին։ Ձեր ֆունկցիոն մէջ նշանակալի դիմանկարներէն անդին perspective-ի ուրացումը, անոստումը գիտակից է թէ ոչ։
— Այո եւ ֆունկցիոն ընդունում, քանի որ քսաներորդ դարի մարդն արդէն ժամանակի տարրերիւնն ու տեղի հասկացողութիւնը պէտք է չկոնկրետացնէ ինչպէս եղել է անցեալում, այլ այս հասկացողութիւնները պէտք է ջանալ տեսնել մարդու մէջ։ Եթէ դիմանկար կը նկարեմ դուք չէք տեսնի թէ ո՞ր եմ նկարում, դրսում թէ ներսում, տանն է թէ բնութեան մէջ, չկայ այդ գաղափարը մի բան որ նկարչութեան պատմութեան մէջ միշտ եղել է։ Ինձ մօտ այդ չկայ, որովհետեւ ես տեղի, ժամանակի եւ տարածութեան գաղափարը մարդու մէջ կը տեսնեմ, մարդն է ամենէն կարեւորը, իսկ եթէ բնաւոր է, իրն է կարեւորը։ Եթէ երբեմն ինձ մօտ լինում է ֆունկցիոն, այն ֆունկցիոն է յստակ հասկացողութիւն ունի, ֆունկցիոն է, այլ որպէս իր է ծառայում։
— Ուրեմն դուք մարդը կը վերցնէ՞ իր ժամանակէն անկախ։ Ձեր բոլոր նկարները որ պատրաստուած են, գծուած են վերջին հինգ-վեց տարիների ընթացքում, ժամանակի խորում կ'զգացողութիւն մը ունի, կարծես մարդիկ միջնադարէն կու գան, կամ ալ ի՞նչ ժամանակներէն։
— Մարդը կը վերցնեմ եւ ժամանակից դուրս եւ ժամանակի մէջ։ Այդպէս է մարդը։ Ժամանակը այսօր է, մենք այսօր չենք առաջացել, մենք մեծ պատմութիւն ունենք մարդը իր մէջ մեծ առնչութիւններ ունի, դրա համար երբ ես մարդը կը տեսնեմ, կը տեսնեմ շատ աւելի, քան տուեալ վայրկեանն է միայն։ Այս վայրկեանինը ծագում է, կ'անի եւ կը վերջանայ,

սակայն նկարիչը շատ հեռունեքից պիտի սկսի եւ շատ հեռունեք պիտի դնայ ոչ թէ հեռունեքից գայ եւ այս վայրկեանին վերջացնի։ Ու ինչքան կարողանայ հեռուն տեսնել արուեստագէտը այնքան մեծ է, տաղանդաւոր։
— Այդ ժամանակէն դուրս ո՞ր անհատը կը նկարէ, անոր մէջ ի՞նչն է ժամանակակիցը։
— Հէնց դա է ժամանակակիցը, այն ձեւի մէջ չէ, ժամանակակիցը բովանդակութեան մէջ։ Շատ կը սխալուեն ժամանակակից արուեստի ներկայացուցիչները, որ միայն ձեւը կը փնտենեն, որպէսզի ժամանակակից դառնան։ Ժամանակակիցը հէնց այդ գաղափարն է, իսկ մարդը ժամանակակից, տարածութիւնից եւ տեղից անկախ է։
Վերացական արուեստը ի՞նչ կը մտածէ, կ'ուզէ այս անել, բայց վերացական ձեւերով։ Շատ դժուար է մարդուն, իրական մարդուն այդ բովանդակութեամբ տեսնել։ Սա շատ աւելի բարդ երեւոյթ է։
— Ի՞նչ է մեր գաղափարը վերացական արուեստի մասին։
— Ես այն կը համարեմ մի բնութիւնի ձեւ որն իր կեանքին ապրել է արդէն։ Այսօր ինձ համար ծիծաղելի է վերացական արուեստով զբաղուելը։ Ես նրանց ուշացած մարդիկ կը նկատեմ։
— Ուրեմն կը կարծէ՞ք, որ մեր դասականութեան միտում մը կ'ա՞յ։
— Այո՛, քսաներորդ դարի վերջը, վերջնահատուածը դասական արուեստի ձգտումն է գնում որովհետեւ իմ կարծիքով նոր ստեղծ չմնաց, ամէն ինչ փորձեցին վերջացաւ (ձեւի առումով)։ Դրա համար բուն կերպով դէպի անցեալը կը գնանք նոր խօսքով։ Երբ հնագոյն արուեստն ստեղծուեց յանձինն արձանագործութեան, տասնութիւն դար էր պէտք որ նոյն գաղափարները վերածնունդի ժամանակ վերակենդանանային գեղանկարչութեան մէջ։
— Ըստ մեզի մուսուլմանները մարդկային մտածողութեան սահմանները արուեստի մէջ, որպէսզի պահանջէր զգացուի մեր դասականութեան։
— Այո՛, նոր դասականութիւնը ես կը գտնեմ որ միմիայն գծանկարչութեան մէջ կը կայանայ, որովհետեւ եթէ գեղանկարչութեան մէջ լինի, դա կը լինի կրկնութիւն, դասական, վերածնունդ արուեստին։ Նոր հնարաւորութիւն պիտի ստեղծեն։ Ես ստեղծել եմ այդ հնարաւորութիւնը՝ Լեւկաւսը եւ Սեպիան։ Այս համադրութեամբ կարելի է նոր դասական, բարձր արուեստ ստեղծել, բայց նորից եմ կրկնում, գեղանկարչութեան մէջ չի լինի։
— Լեւկաւսն ու գծանկարը սահմանափակ չե՞ն, կ'ուսումն արուեստի ամբողջականութեան զգացումը լիքաւ կերպով։
— Այո՛, ոչ թէ կու տան, այլ տեսէք նկարները լիովին տալիս են այդ բոլոր հնարաւորութիւնները։
— Ես կ'ուզեմ վերադառնալ լոյսի գաղափարին։ Ձեր կենսագրութեան մէջ պատմութիւն մը կայ, որքան առասպել է, որքան ճիշդ, չեմ գիտեր։ Ձեր փոքր տարիքին տեսիլք մը տեսած էք, լոյսի շողարձակումը եւ մեր ամբողջ կեանքը այդ լոյսի փնտռումին մոտիկում է։ Կ'ուզեիք անդրադառնալ թէ առկա որքան իրական է։
— Դա իրական պատմութիւն է, բայց չէի ուզենայ դրա վրայ ծանրանալ, բայց եղել է այդ տեսիլքը, երեք անգամ, նոյն օրը, գիշերով, խաւարի մէջ։ Տասներեք տարեկան էի այն ժամանակ եւ կը կարծեմ, որ այդ լոյսն է որ կը փնտռեմ ամէն մի գործի, նկարի մէջ։ Նշանակութիւն չունի. մարդ է այն, բնական, թէ բնութեան տեսարան։ Միշտ այդ լոյսը կ'ուզենամ տեսնել։ Սա երեւի առաքելութիւն (mission) է, որ տրուած է։
— Ձեր արուեստով կրցա՞մ էք այդ լոյսը գտնել, թէ տակաւին ոչ։
— Ես ոչ թէ կը փնտռեմ, այլ կը ձգտեմ էլ աւելի այդ լոյսն արտայայտել։ Արդէն բաւականին արուած է։ Սա այնպիսի բան չէ, որ նստես ու փնտռես, դա սէ՛ր է, լոյս, որ մարդու մէջ պէտք է լինի միաժամանակ։ Լոյսը բարին

(Ծար. էջ 6)

«Լոյսի Եկարիչը»

(Ծար. էջ 4-էն)

է, բարի ու գեղեցիկ սէրը, մարդու մէջ պէտք է ըլլայ ամէն օր, ամէն ժամ, որպէսզի կարողանայ տեսնել աշխարհը բարութեան աչքերով, որ նկարներն էլ շաղախուն այդ լոյսով:

—Ուրեմն արուեստի իրագործումը ձեզի համար ամէն օր լոյսի նուաճումն է:

—Այո՛, լոյսի նուաճումն է, այդ է ճիշդ արտայայտութիւնը:
—Լաւ, ես կ'ուզեմ ձեր դիմանկարներու մասին խօսիլ, անոց մէջ կայ շատ կախարդական յատկանիշ որ բերեալ ես չկարենամ բնութագրել, բայց իմ զգացողութիւնս դիմանկարներու մասին այն է, որ արուեստի բոլոր պարունակներէն անդին, այդ դիմանկարներուն մէջ ես կը տեսնեմ ապրող մարդը: Դուք, որ դեմ յանդիման կու գաք այդ մարդուն եւ այդ մարդուն պատմութիւնը չէք գիտեր, ինչպէ՞ս կը կարողանաք այդ մարդուն ամբողջ կեանքը, պատմութիւնը, անցեալը ուրեմն «բռնել» պատմաւորի կամ լեկտսի վրայ եւ իր դիմանկարին մէջ ցոյացնել:

—Ընդհանրապէս մարդիկ սխալ են կարծում, թէ արուեստագէտը պէտք է չփոփ, գրուցի մարդուն հետ երկաթ, որպէսզի ճանաչի մարդուն եւ՝ նկարի: Արուեստագէտը եթէ զգայ, թէ տուեալ մարդուն կրնայ նկարել, կը նկարի: Մենք ընդհանրապէս դիտում ենք կեանքը, բայց չենք տեսնում: Ես էլ չեմ դիտում, դիտելը ինձ տալիս է առաջին բայլը՝ կ'ուզեմա՞մ նկարել այդ մարդը: Նկարելու ժամանակ է սկսում ամէն ինչ, որովհետեւ մեծ կենտրոնացում կայ եւ այդ մեծ կենտրոնացումը ամէն մի միկրոաշխարհի մէջ թափանցելու հնարաւորութիւն է տալիս: Այն է, որ սովորական մարդիկս չենք նայում այդպէս կենտրոնացած, մենք յարաբերութիւններին մէջ ենք, չփման մէջ ենք: Նկարչական այդ ժամանակամիջոցը, նկարելու միջոցը այդ մեծ կենտրոնացումը ամէն մի միկրոաշխարհի մէջ, ամէն մի մագի մէջ: Տեսնել կարողանալ եւ սիրել: Ամենակարեւորը սէրն է, այդ արդէն կը դառնայ իսկական նկարչութիւն: Այդպէս էլ եղել են մեծ վարպետները: Ոչ թէ անպայման հոգեբանութիւնը պէտք է նկարել: Հոգեբանութիւն հասկացութիւնը ինքնըստինքեան գալիս է, ենթագիտակցութեամբ: Է գալիս: Այդ ժամանակն է կարեւորը, նկարչական այդ միջոցաւոր նկարչի եւ բնորդի միջեւ: Այդ է ամենակարեւորը, այդ է ամենախախտողականը: Այդտեղ ստեղծում է մի մեծ հաղորդակցութիւն, լուռ հաղորդակցութիւն: Շատ բան իհարկէ կախուած է տաղանդից, ամէն մի նկարիչ, եթէ իսկական նկարիչ է, այդ պահը պէտք է ապրի:

—Արուեստագէտներու կեանքին մէջ կարծեք իւրայատուկ բան մը կայ, իրենց կեանքի տեւողութեան, եւ իրենց տաղանդի հօգործեան բուն ըլլալու հետ յարաբերութիւն մը կայ: Կարծեք թէ, որքան հօգոր տաղանդով ապրին եւ ստեղծագործեն, այնքան իրենց կեանքը կը կարճնայ: Այդ մասին որեւէ նկատողութիւն ունի՞ք:

—Այսպէս է, գիտէ՞ք, պէտք է տա՛ս, նուիրես քեզ, չպիտի մտածես քո մասին, պիտի նուիրես: Այդ նուիրաբերման մէջ կամ կեանքդ կը պակսի կամ կը շարունակուի: Ամէն մի նկարի առաջ նկարիչը պէտք է որ արտասայ, պէտք է իրեն տայ, մինչեւ վերջ տայ, որից յետոյ կը ստեղծուի նոր կեանք իրեն համար: Ինձ համար նկարչութիւնը այդպիսին է: Ով որ իրեն փայփայեց, չի հասնի սրան: Մեծ գոհաբերութիւն է արուեստը, ինքնագոհաբերութիւն:

—Լաւ, ըսեմք Լեոնարտո Տա Վինչին, Ռաֆայէլը, Մոցարտը իրենց գլուխգործոցները տուին: Եթէ աւելի հանգիստ կեանքով շարունակէին ապրիլ, այդ արուեստի բուն մատուցումը, տալու արարողութիւնը կեանքին, պիտի ունենայի՞ր՞նց կը կարծեք:

—Գուցէ ունենայի՞ր: Կան արուեստագէտներ, որոնք շուտ են սպառւում, կան նաեւ, որ երկար են ապրում: Լեոնարտո Տա Վինչին իր յիսունհինգ տարեկան հասակում վերջացրեց իր «Մոնա Լիզա ձագոտան»՝ իր գլուխգործոցը: Ռաֆայէլը իր Միքստինեան Մատոնեան նկարեց երեսունմէկ-երեսուներկու տարեկան հասակում: Երկու հաւասարագոր հանճարների գործեր: Լեոնարդոն ապրեց մօտ վաթսուներեք տարի, իսկ Ռաֆայէլը երեսուներեք:

—Կ'ուզեմք մեր գրոյցը շեղել ցանկ ամերիկեան արուեստի մասին: Դուք հիմա Ամերիկա եք եւ վատաբար ամերիկեան արուեստին ծանօթութիւն ունի՞ք: Ի՞նչ եմ յատկանշի՞նք ամերիկեան արուեստին: Ի՞նչը կը սիրեք եւ ի՞նչը չէք սիրեր:

—Ես ամերիկեան արուեստին ծանօթ եմ տակաւին Երեւանից: Գիտէ՞ք ինչ, Ամերիկան երիտասարդ երկիր է դեռ, աւանդոյթներ չունեցող երկիր: Երբ կը նայեմ սկզբնական շրջանի ամերիկեան նկարչութիւնը, այսպէս ասած ոչ թէ դասական է, այլ տասնութերորդ-տասնիններորդ դարի նկարչութիւն, լաւ թէ վատ այդպիսին է: Ժամանակակից արուեստը իհարկէ Ամերիկա ներխուժեց Եւրոպայից: Իմ կարծիքով ամերիկեան արուեստի մէջ ամէն ինչ կայ, բացի հոգեւոր արուեստից: Ոգու գաղափարը, ոգին չկայ: Բայց ոգին է, որ ստեղծում է որակը, դրա համար էլ որակն էլ այն է: Կարծես մանրագին ամէն ինչ նկարուած է, բայց դա նկարուած չէ ոգու համար, այլ միայն աչքի համար է նկարուած: Բայց այլ է վերածննդի նկարիչները գործերը, ամէն ինչ նկարուած է մանրակրկիտ, բայց եւ կա՛յ ոգին, որն ինձ համար ընդունելի է: Պատահակօրէն է, որ ԱՄՆ-ում hyper realism առաջացաւ: Սա աւելի ֆոթօ, լուսանկարչային արուեստ է, ֆոթօ մտածելակերպ: Նոյնիսկ վերցնում են լուսանկարը, մեծացնում եւ նկարում լուսանկարից: Սա իրական աշխարհին ձգտելու նշան է, լաւ է դա, բայց քիչ է, ոգին պակաս է: Դա գալիս է աւանդոյթների պակասից արուեստի մէջ, իսկ մենք ինչպէ՞ս կարող ենք անողի լինել, երբ ունենք հսկայական դարերի պատմութիւն: Մեր անցեալի պատմութիւնն էլ ոգով է ստեղծուած, ոգու ուժով, յետոյ նոր գիտակցական շարադրանքն է եկել: Ոգին է եղել առաջնակարգը:

Ինձ մօտ եղել են շատ ամերիկեան նկարիչներ, որոնց շատ են դուր եկել իմ աշխատանքները, ցանկութիւն են յայտնել, որ այս երկրի մէջ ցուցահանդէս ունենամ: Ես նկարել եմ ամերիկեան զեապանատան շատ աշխատաւորների: Ընդհանրապէս Մոսկուայի դեպպանատան աշխատողները շատ են հետաքրքրուած մեր արուեստով, կը սիրեն մեր արուեստը:

—Մոսկուայի մէջ դուք արուեստի շրջանակ ունի՞ք, ձեր արուեստի

ուրոյն շրջանակը եւ հայեր կա՞ն այդ շրջանակին մէջ:

—Շատ յայտնի արուեստագէտներ կան Մոսկուայում, ինչպէս քանդակագործ Նիկոլոս Նիկողոսեանը՝ ՍՍՀՄ ժողովրդական նկարիչ արձանագործ եւ ուրիշ երիտասարդ արուեստագէտներ: Բայց գիտէ՞ք ինչ, արուեստագէտները ընդհանրապէս մենակ են, նրանք իրենց մենակութիւնը սիրում են, որովհետեւ մենակութեամբ կը ստեղծեն արուեստ: Շատ չփում հնարաւոր չէ, ժամանակի կորուստ է: Արդէն տասը օր է, որ այստեղ եմ, բայց շատ եմ նեղուած, որովհետեւ գրեթէ չեմ նկարում, սիրտս է նեղուած: Ես սովոր եմ օրական տասն-տասներկու ժամ աշխատելու:

—Հիմա դուք ձեր արուեստի փնտռումներու մէջ հասած էք հանգրուանի մը եւ այդ հանգրուանը ձեզի լիութիւն կու տայ, ո՞ր կը ձգտիք երթալ:

—Շարունակել այն ինչ որ ստեղծել եմ, շարունակել առաւելապէս ոգին եւ որակը, աւելացնելու համար: Արուեստը փնտռել չէ, այլ, է՛լ աւելի տալ է, ընդունակ լինել սիրելու: Ինձ համար ամենամեծ արուեստագէտը նա է, ով բոլորից շատ կը սիրի: Ամենագիտար բանը սիրել է, իսկ որ նկարչութեամբ կարողանաս այդ սիրոյ մասին երգել՝...

Նայած ինչպիսի սիրով կը նկարես տեսածը: Այդ է, որ հիացում կը ստեղծես եւ բոլորն էլ կը սկսեն սիրել կեանքը: Շատ կարեւոր դեր պէտք է խաղայ արուեստագէտը մեր դարում, քանի որ այս ծանր ժամանակաշրջանում կ'ապրենք: Դժուար, միջուկային շրջան: Պէտք է սիրել աշխարհը, պէտք է փրկել աշխարհը, իսկ ո՞վ է խօսում դրա մասին... արուեստագէտը: Եթէ իմ նկարը նայողը կարողանայ սիրել կեանքը, աշխարհը, ուրեմն ես իմ նպատակիս հասած եմ: Նկարը դիտողը չի կարող է՛լ շար լինել: Մեր գործն է է, որ օգնենք բարին յաղթանակի: Ինչպէ՞ս է գրուած Աւետարանում, խաւար կար ու Աստուծոյ կամքով խաւարի մէջ լոյս եղաւ եւ այդ լոյսն էր բարի: Ու խաւարը լոյսին չուսճեց: Այդ լոյսը պէտք է լինի, լոյսն է ամենին ուժեղը եւ լոյսն է, որ պէտք է յաղթանակի: Արուեստն էլ լոյս պէտք է լինի: Լոյսն է սէրն ու կեանքը:

Շատ շնորհակալ ենք եւ յաջողութիւն կը մաղթենք ձեր գոյգ ցուցահանդէսներուն Ամերիկայի մէջ, նաեւ ձեր արուեստի ասպարէզին:

Ծար. Գալստիոյ թիւն եւ վերջ

(Հարցազրոյցը կատարած է Տիրոյթի «Հայկական Մշակութային Ժամանցութեան Զայնասփիւռի վարիչ-տնօրէն Պրմ. Էտ. Ագաւանըն:)

Rudolf Khachatryan (1937–2007)

Rudolf Khachatryan Digital Archive · rudolfart.com

"Interview with R. Khatchatryan"

This file was downloaded from:

<https://rudolfart.com/publications/Pub-0121?lang=en>

Works by Rudolf Khachatryan © Heirs of Rudolf Khachatryan. Other texts, photographs and design © their respective authors. When using this material, please credit the source and link to the page above.

Рудольф Хачатрян (1937–2007)

Цифровой архив Рудольфа Хачатряна · rudolfart.com

"Interview with R. Khatchatryan"

Файл скачан со страницы:

<https://rudolfart.com/publications/Pub-0121?lang=ru>

Произведения Рудольфа Хачатряна © наследники Рудольфа Хачатряна. Остальные тексты, фотографии и оформление © их авторы. При использовании материала укажите источник и ссылку на эту страницу.